

UZASADNIENIE

Aktualnie wyłączenia ze stosowania przepisów rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 *Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym* (Dz. Urz. UE L 315 z 03.12.2007, str. 14, z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem (WE) 1371/2007”, regulują przepisy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zwolnienia ze stosowania niektórych przepisów rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 *Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym* (Dz. U. poz. 2330), zwanego dalej „rozporządzeniem Ministra Infrastruktury”, które traci moc z dniem 3 grudnia 2024 r.

Konieczność wydania rozporządzenia zmieniającego *rozporządzenie Ministra Infrastruktury* jest związana z realizacją reformy E2.3 *Zwiększenie dostępności transportowej, bezpieczeństwa i cyfrowych rozwiązań* (kamień milowy nr E5L: wejście w życie aktu prawnego wprowadzającego zmiany praw pasażerów w zakresie wymogów dotyczących taboru kolejowego – IV kw. 2022 r.) w ramach komponentu E *Zielona, inteligentna mobilność* Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, zwanego dalej „KPO”. Reforma została uwzględniona w KPO przyjętym przez Komisję Europejską w dniu 1 czerwca 2022 r. oraz zaakceptowanym przez Radę Unii Europejskiej w dniu 17 czerwca 2022 r. Reforma powinna wejść w życie do końca 2022 r.

I. Zgodność z KPO

Zmiany prawne są związane z potrzebą wdrożenia reformy E2.3 KPO (reforma o charakterze legislacyjnym) polegającej na poprawie praw pasażerów w zakresie wymogów dotyczących taboru kolejowego (numer kamienia milowego: E5L)

Wsparcie finansowe na tabor kolejowy w ramach KPO (komponent E2.3) jest uzależnione od realizacji reformy polegającej na wcześniejszym terminie dostosowania taboru do wymogów art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 *rozporządzenia (WE) nr 1371/2007*.

Szczegółowo reforma E2.3 KPO obejmuje:

1. W zakresie dalekobieżnych połączeń pasażerskich:

- skrócenie terminu zwolnienia ze stosowania art. 8 ust. 3 (dostarczanie pasażerowi przed i w trakcie podróży informacji w najbardziej odpowiedniej formie) i art. 21 ust. 1 (dostosowanie taboru kolejowego do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej) *rozporządzenia (WE) 1371/2007* o rok wcześniej, czyli do 2 grudnia 2023 r., a nie do 2 grudnia 2024 r. jak wynika z *rozporządzenia Ministra Infrastruktury*;
- powyższe szybsze stosowanie przepisów rozporządzenia (WE) 1371/2007 w zakresie dostępności taboru kolejowego powinno dotyczyć przewozów międzywojewódzkich/dalekobieżnych (krajowych połączeń pasażerskich);
- zapewnienie szybszego dostosowania taboru kolejowego do wymogów *rozporządzenia (WE) 1371/2007* ma zastosowanie tylko do taboru, którego modernizacja jest uzasadniona i racjonalna biorąc pod uwagę okres, który pozostał do eksploatacji tego taboru.

2. W zakresie regionalnych połączeń pasażerskich:

- odstąpienie od zwolnienia ze stosowania art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 *rozporządzenia (WE) 1371/2007* udzielonego bezterminowo na podstawie art. 3a ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1984, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o transporcie kolejowym”;

- określenie terminu stosowania art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 *rozporządzenia (WE) 1371/2007* w zakresie przewozów regionalnych do 9 grudnia 2028 r.;
- zapewnienie stosowania postanowień art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 *rozporządzenia (WE) 1371/2007* powinno dotyczyć przewozów regionalnych i transgranicznych.

W związku z powyższym, reforma E2.3 KPO dotyczy zmian przepisów powszechnie obowiązujących, które powinny wejść w życie do końca 2022 r., z terminem stosowania uzgodnionym z regionalnymi organizatorami transportu publicznego, który gwarantuje ich realizację.

Reforma E2.3 KPO dla przewozów dalekobieżnych w zakresie skrócenia o rok okresu zwolnienia ze stosowania art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 *rozporządzenia (WE) 1371/2007* wymaga zmiany *rozporządzenia Ministra Infrastruktury*. Projektowane rozporządzenie stanowi częściowe wdrożenie reformy E2.3 w zakresie poprawy praw pasażerów w zakresie dalekobieżnych kolejowych przewozów pasażerskich. W pozostałej części reforma dotycząca regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich zostanie zrealizowana przez zmiany *ustawy o transporcie kolejowym*.

W odniesieniu natomiast do reformy E2.3 dotyczącej regionalnych połączeń pasażerskich, należy wskazać, że jest ona wdrażana w ramach procedowanego równocześnie projektu ustawy o zmianie *ustawy o transporcie kolejowym*. W aktualnie obowiązującym KPO wdrożenie postanowień dotyczących dostępności taboru kolejowego do unijnych wymogów powinno nastąpić do 2 grudnia 2028 r. Biorąc jednak pod uwagę, że dostępność taboru jest ustalana przez organizatora publicznego transportu zbiorowego wraz z operatorem na etapie konstrukcji rocznego rozkładu jazdy pociągów zasadnym jest, aby termin dostosowania taboru został wydłużony do 9 grudnia 2028 r., czyli do ostatniego dnia obowiązywania rocznego rozkładu jazdy pociągów edycji 2027/2028. Na tej podstawie dostosowany tabor kolejowy będzie zaplanowany i wykorzystywany od nowego rozkładu jazdy pociągów edycji 2028/2029, czyli od 10 grudnia 2028 r. Zmiany w tym zakresie zostaną zaproponowane w ramach aktualizacji zapisów KPO.

II. Proponowane rozwiązania

W myśl proponowanego § 1a, Minister Infrastruktury, mając na uwadze założenia reformy E2.3 KPO przyjął, iż do krajowych połączeń pasażerskich, ujętych w rozkładzie jazdy pociągów obowiązującym w danym roku i wykonywanych taborami, którego modernizacja jest uzasadniona i racjonalna biorąc pod uwagę okres, na który tabor ten został dopuszczony do eksploatacji, (tzw. dalekobieżne połączenia pasażerskie) zasadne jest skrócenie dotychczasowego wyłączenia, do czasu wskazanego w reformie E2.3 KPO, czyli do 2 grudnia 2023 r. (art. 8 ust. 3 i art. 21 ust. 1 *rozporządzenia (WE) 1371/2007*). Zatem przepis zakłada wcześniejsze o rok wdrożenie przepisów unijnych służących poprawie praw pasażerów w ruchu kolejowym.

Na podstawie § 1a zadania polegające na udzieleniu informacji dotyczącej podróży w najodpowiedniejszej formie (art. 8 ust. 3 *rozporządzenia (WE) 1371/2007*) i zapewnieniu dostępności taboru kolejowego dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej (art. 21 ust. 1 *rozporządzenia (WE) 1371/2007*) powinny być realizowane przez przewoźników kolejowych wykonujących krajowe kolejowe usługi pasażerskie w wewnętrznym dalekobieżnym ruchu kolejowym od 3 grudnia 2023 r., pod warunkiem, że połączenia te są realizowane taborami, którego modernizacja jest uzasadniona i racjonalna biorąc pod uwagę okres, na który tabor ten został dopuszczony do eksploatacji.

Projektodawca przyjmuje, że przepis § 1a nie odnosi się tylko do taboru, którego modernizacja jest nieuzasadniona i nieracjonalna, tj. do taboru, który nie będzie eksploatowany po 2 grudnia 2026 r.

Ogólnie do krajowych kolejowych usług pasażerskich w wewnętrznym dalekobieżnym ruchu kolejowym proponuje się utrzymanie czasowego zwolnienia do 2 grudnia 2024 r. ze stosowania następujących przepisów *rozporządzenia (WE) 1371/2007*:

- art. 8 ust. 3 – w przypadku realizacji przez przewoźnika połączeń krajowych taborem, którego modernizacja jest nieuzasadniona i nieracjonalna biorąc pod uwagę okres, na który tabor ten został dopuszczony do eksploatacji i połączeń ze stacji położonych poza granicami Unii Europejskiej (co najmniej jeden planowany przystanek na stacji ma miejsce poza Wspólnotą);
- art. 21 ust. 1 – dostępność stacji, peronów, i innych pomieszczeń dla osób niepełnosprawnych i osób o ograniczonej sprawności ruchowej;
- art. 10 – „Informacje dotyczące podróży oraz systemu rezerwacji” (wdrożenie komputerowego systemu informacji i rezerwacji w transporcie kolejowym – systemu KSIRTK).

Zgodnie z § 2 rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, co jest zgodne z ustawą z dnia 20 lipca 2020 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461).

Przez pojęcie „*krajowe połączenia pasażerskie*” użyte w *rozporządzeniu Ministra Infrastruktury*, należy rozumieć „*krajowe kolejowe usługi pasażerskie w wewnętrznym dalekobieżnym ruchu kolejowym*”. Takie rozumienie krajowych połączeń pasażerskich jest zgodne z motywem 25 *rozporządzenia (WE) nr 1371/2007*, a także z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/782 z dnia 29 kwietnia 2021 r. dotyczącego praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym (Dz. Urz. UE L 172 z 17.05.2021, str. 1, z późn. zm.), które zastępuje *rozporządzenie (WE) 1371/2007* (od 7 czerwca 2023 r.), i w którym wprowadzone zostało pojęcie „dalekobieżnej kolejowej usługi pasażerskiej”, która oznacza usługę, która nie jest miejską, podmiejską ani regionalną kolejową usługą pasażerską.

W związku z powyższym, niniejszy projekt rozporządzenia i procedowany równocześnie projekt ustawy o zmianie *ustawy o transporcie kolejowym* realizują kamień milowy E5L zgodnie z reformą E2.3 *Zwiększenie dostępności transportowej, bezpieczeństwa i cyfrowych rozwiązań KPO*.

Zgodnie z ustaleniami z Komisją Europejską reforma E2.3 KPO powinna być wdrożona do końca 2022 r.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji w trybie przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.), ponieważ nie zawiera przepisów technicznych.

Zgodnie z § 39 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348) projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom lub instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, z dniem przekazania do uzgodnień i konsultacji publicznych.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, pozalegisłacyjnych działań umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.